

KVLO standpunt otoplastieken (gebruik)

Bij de KVLO komen veel signalen binnen over (het ervaren van) een slechte akoestiek in de werkomgeving. Vakleerkrachten vragen zich af welke stappen zij kunnen zetten. Hiervoor heeft de KVLO het stappenplan akoestiek opgesteld. Leden van de KVLO vinden deze terug in MijnKVLO bij downloads>onderwijs.

Zolang de akoestiek en daarmee de problematiek rondom het geluidsniveau in sportzalen niet structureel opgelost wordt, kan een op maat gemaakte gehoorbeschermer ingezet worden. De KVLO is echter van mening dat het gebruik en de inzet van otoplastieken echt een **noodoplossing** is. De werkgever dient te kijken naar een duurzame en structurele oplossing om de werkomgeving dusdanig aan te passen zodat deze gezond en veilig is.

Otoplastieken, een noodoplossing waarom is dat?

1 Een verminderde spraakverstaanbaarheid

Otoplastieken blijken veelal geschikt voor afstanden tot ongeveer twee meter en de akoestische filters laten minder geluid door naarmate afstanden groter worden. Afhankelijk van de individuele afstelling van het filter in deze otoplastieken kunnen ook frequenties buiten het gebied van de spraakverstaanbaarheid worden geblokkeerd.

2 Verminderd inzicht en toezicht op signalen uit de groep/van leerlingen

Aangezien er binnen een les bewegingsonderwijs sprake is van signalen in meerdere frequenties en de vakleerkracht wegens de aard van het werk communiceert over meerdere variabele afstanden vangt een leerkracht met een otoplastiek niet alle relevante geluiden en signalen binnen een gymles op. Dit geldt des te meer indien er sprake is van een grote hoeveelheid nagalm.

3 Belemmerd gesproken communicatie & waarneming signalen

Otoplastieken belemmeren daarmee in belangrijke mate de gesproken communicatie en verminderen in het algemeen de waarneming van akoestische signalen. Gevaarsignalen en risicovolle situaties worden daardoor onvoldoende opgemerkt en de vakleerkracht kan de veiligheid en zorgvuldig handelen niet meer voldoende waarborgen. Bovendien is de kwaliteit van de instructie in een onderwijsleersituatie mede afhankelijk van een open wederzijdse communicatie.

Gymzaal heeft structurele en duurzame aanpak nodig

Een gymzaal die niet aan de vereisten voldoet en schade kan veroorzaken aan het gehoor van de docent bewegingsonderwijs vergt een oplossingsgerichte en structurele aanpak. Daarbij is de werkgever (het bevoegd gezag) degene die in lijn met haar zorgplicht verantwoordelijk is voor goede en veilige werkomstandigheden en een structurele aanpak van de bron van het probleem. Het laten aanmeten van gehoorbeschermers is daarbij een maatregel die, gezien de inbreuk op lichamelijke integriteit en de beperkingen zoals hierboven genoemd, slechts in uitzonderingssituaties door de werkgever kan worden toegepast. Zij moet blijven inzetten op duurzame structurele oplossingen waarbij zij in afwachting van dit proces in het aanmeten en aanschaffen van de otoplastieken dient te voorzien.

Tijdelijke inzet otoplastiek, waar let je op?

Wat is een otoplastiek?

Een otoplastiek is een op maat gemaakte gehoorbeschermer met daarin een filter die het geluidsniveau reduceert naar een veilige waarde. Gehoorschade staat namelijk altijd in relatie tot de tijd dat je in een ruimte bent waar het geluidsniveau te hoog is.

Wanneer is het geluidsniveau te hoog?

Wanneer ergens 80 dB geluid is kun je daar acht uur in verblijven en dan loop je geen gehoorschade op. Echter, bij iedere drie dB die je erbij optelt halveert de verblijfstijd. Dus met andere woorden:

- bij 83 dB kun je vier uur in de ruimte verblijven;
- bij 86 dB, twee uur;
- bij 89 dB, één uur;
- bij 92 dB, 30 minuten, etc.

We weten van vakleerkrachten bewegingsonderwijs dat ze geregeld blootgesteld worden aan geluidsniveaus tussen de 85 en 95 dB, met soms uitschieters boven de 100 dB. Stel dus dat er een les gegeven wordt waarbij er twintig leerlingen met een basketbal staan te stuiteren dan zit je al snel op de 95 dB. En 95 dB wil zeggen dat je na een kwartier de dagdosis voor je oren al hebt bereikt. Vanaf dat moment loop je dus het risico op gehoorschade.

Otoplastieken, waar moet je op letten?

- 1 De otoplastiek moet beschikken over een dempingsfilter met een lineaire/vlakke demping in het gehele hoorbare frequentiegebied. Bij deze otoplastiek behoudt het geluid zijn natuurlijke klankkleur en vindt er géén vervorming plaats. Daardoor blijven de spraakverstaanbaarheid en de waarneming van akoestische signalen zo optimaal mogelijk.

Otoplastieken met een niet-lineaire demping hebben als nadeel dat ze extreem veel dempen in het hogere frequentiegebied tussen de 2.000 en 4.000 Hz. Juist in dit gebied zitten belangrijke klanken voor spraak zoals de S, P, T, F, K. Spraakverstaanbaarheid zal dus grotendeels wegvallen bij deze otoplastiek en is dus derhalve niet geschikt voor sportdocenten.

- 2 Er zijn twee soorten materialen beschikbaar voor het maken van een otoplastiek: zacht siliconen materiaal en hard acrylaat materiaal. Zacht siliconen materiaal is comfortabeler. Je gehoorkanaal is zacht, plooibaar beweeglijk en gevoelig. Een zachte gehoorbeschermer zet zich enigszins naar die beweeglijkheid en sluit daardoor beter af. De draagduur van een zachte otoplastiek is anderhalf tot twee jaar langer dan een hard otoplastiek.

Hard acrylaat materiaal geeft niet mee in het oor en daardoor ontstaat er vaak een lek waardoor het risico op gehoorschade toeneemt. Ook kan een harde gehoorbeschermer gevaarlijk zijn; met een forse klap tegen het oor kan dat enorm pijnlijk zijn.

